

2.4.2012

Finanssikriisin moninkertaistuminen

Karl Marx kirjoitti Pääoman kolmannessa kirjassa, että ”kaikki tässä luottojärjestelmässä kaksinkertaistuu ja kolminkertaistuu sekä muuttuu pelkäksi hourekuvaksi” (Pääoma 3 osa, suom. 1976, s. 470).

Kuin kaikuna Marxin näkemykselle Tiedonantajan pääkirjoitus (**ES** 30.3.2012) otsikoi, että ”Hallituksen korkovirhe kaksinkertaistaa ERVV-takaukset”. Sellainen pieni lisäkysymys TA:n ansiokkaan yhteenvedon osalta voitaisiin asettaa, että oltiinko otsikossa ehkä hieman liiankin varovaisia. Kirjoituksessahan todetaan, että Suomen ERVV-takausten määrän arvioitiin ensin kasvavan noin seitsemästä miljardista korkoineen noin 14 miljardiin, mutta jatkossa nousu voi kohota jopa 30 miljardiin euroon. Silloinhan voitaisiin puhua jo Suomen korkomenojen nelinkertaistumisesta.

Mikään ei riitä

Tämäkään ei tunnu riittävän kaikille. Kansanedustaja **Mauri Pekkarinen** (kesk.) totesi Radio yhden ykkösaamussa 28.3.12, että Suomen takuut (siis muutkin kuin ERVV:n) eurokriisissä ovat lähtökohdastaan seitsenkertaistuneet. Pekkarinen varmaankin tietää mistä puhuu, sillä edellisen hallituksen ministerinä hän oli keskeisesti mukana takausvastuista päätettäessä.

Kaksin-, kolmin ja moninkertaistumista ei kuitenkaan tapahdu pelkästään Suomen vastuita koskevien ”pikkurahojen” osalta, vaan koko euroalue on eräänlaisen rahavyöryn kourissa. Luottolamaa torjuakseen Euroopan keskuspankki (EKP) lainasi ensin viime joulukuussa euroalueen pankeille 489 miljardia euroa kolmeksi vuodeksi. Nyt maaliskuun alussa se lainasi lisää 530 miljardia. Uusi haamuraja tuhat miljardia eli biljoona meni rikki.

Toimenpide oli poikkeuksellinen siksi, että EKP:n säännöt itse asiassa kieltävät rahan lainaamisen. EKP:n tehtävä ei ole rahan lainaaminen, vaan inflaation torjuminen! Olisi ollut suoranainen ihme, elleivät tällaiset satsaukset olisi vaikuttaneet hetkellisesti alentavasti esim. Italian ja Espanjan lainojen korkoihin.

Taloustieteilijöiden lapsellisuus hämmästyttävää

Johtavien taloustieteilijöiden ja poliitikkojen lapsellisuus ja tietämättömyys tuli ilmi siinä, että ne riemastuivat näkemästään ja alkoivat havaita ”merkkejä talouden elpymisestä”, valoa tunnelin päässä jne. Oli kuin hölmöläisten joukko olisi riemuinnut ”hei tonttu-ukot hyppikää” –laulun tahdissa. EKP:n n massiivinen rahanjako toi kriisiin vain hetken helpotuksen. Alettiin puhua

Italian ja Espanjan ajautumisesta maksukyvyttömyyteen. Kyseisten maiden kymmenen vuoden joukkolainojen korot kohosivat jälleen yli viiteen prosenttiin (ks. Petri Sajarin kirjoitus Helsingin Sanomat 22. 3.12).

Poliitikkojen ja eri asiantuntijoiden taholta alettiin vuoden 2011 lopulla yhä enemmän toistella, että ainoa todellinen muuri europalaa vastaan on, että EKP ilmoittaa ostavansa rajattomasti euromaiden velkapapereita. Tuokin tempu on nyt kokeiltu. EKP:n massiivisesti rahoittamat pankit ovat ostaneet kriisimaiden joukkolainoja, mutta mikään ei tunnu auttavan.

Marx neuvonantajaksi!

Tässäkin asiassa EKP:n ja EU-komission (talouskomissaari **Olli Rehti** myöten) olisi ollut hyvä tietää jotakin Karl Marxin etäisistä neuvoista. On kuin Marx puhuisi tästä päivästä kun hän kirjoittaa: "Koko tätä uusintamisprosessin väkivaltaisen laajentamisen keinotekoisia järjestelmää ei voida luonnollisestikaan parantaa sillä, että jokin pankki, esimerkiksi Englannin pankki (tuon ajan Euroopan johtava pankki SR), antaa paperiensa avulla kaikille keinottelijoille puuttuvan pääoman ja ostaa kaikki arvoaan menettäneet tavarat niiden vanhoista nimellisarvoista" (Marx, Pääoma 3, suom. s. 487).

Marx jatkaa analyysiään sanomalla että "kaikki ilmenee tässä vääristyneellä tavalla" ja "koko prosessi tulee käsittämättömäksi" (mt, 487).

Mielipuolista

Herää kysymys, että jos Marx piti kuvitteellisen talouden ilmiöiden kaksin ja kolminkertaistumista houreena, siis hourailuna, niin millä ilmaisulla pitäisi kuvailla tätä nykymenoa biljoonarahastoihin ja vastuiden jopa seitsen - kertaistumisineen jne. Eikö tämä meno ala näyttää yhä enemmän mielipuolisen touhulta? Biljoonassa on 12 nollaa. Nollia riittää, mutta missä ovat ajattelijat? Missä on järki? EU-alueen valtion päämiesten vierailut toistensa luona alkavat muistuttaa pelkkiä rahan kerjuukäyntejä. EU:n hätäkokouksiin johtavat ovet käyvät tiuhaan kuin ripuliin sairastuneen henkilön WC:n ovi.

Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) toiminnan piti alkuperäisen suunnitelman mukaan lakata siinä vaiheessa kun Euroopan vakausmekanismin (EVM) toiminta alkaa. Nyt euromaiden viimeisimmän sopimuksen (30.3.12) mukaan noita järjestelmiä kuulemma juoksetetaan rinnakkain ja niiden yhteenlaskettu rahoituskapasiteetti kohotetaan aiemmin sovitusta 500 miljardista 700 miljardiin euroon. Euromaat itse arvioivat, että rahaston koko on todellisuudessa 800 miljardia euroa. Tässäkin on siis hyvää vauhtia toteutumassa kaksinkertaistuminen.

Herääminen

Missä vaiheessa kansalaisten enemmistö tajuaa, ettei EU:n velkarallissa ole mitään järkeä? Heräämistä hidastaa se, että leikkausten vuoksi ja niiden varjolla potilas on nukutettu syvään uneen. Nyt hänet on kuitenkin jo siirrettävä vähitellen heräämön puolelle, sillä seuraavat potilaat (Espanja, Italia?) odottavat vuoroaan leikkaussaliin.

Heräilevät asiakkaat saattavat olla talviuniltaan heräävien karhujen tavoin ärtyisiä ja kiukkuisia. Hoitovirheitä on tehty ja potilastietoja salailtu. Ikäihmisille on vilauteltu vieraskielistä vakuussopimusta, jossa todistellaan, että paraneminen tapahtuu seuraavien 30 vuoden aikana (vertaa Suomen ja Kreikan välinen vakuussopimus).

Tuollaista palturia ei tahdo uskoa enää kukaan ja kansalaiset kautta Euroopan suuntaavat yhä useammin kulkunsa kohti mielenosoitustapahtumia.

Kansalliset hätätilaohjelmat

Päättäjät viittaavat mielipidekyselyihin, joiden mukaan kansalaisten enemmistö luottaa EU:hun ja haluaa pysyä siinä. Titanicin matkustajatkin ilmeisesti "luottivat" lähes loppuun saakka Titanic-alukseen kun muuta mahdollisuutta ei ollut.

Euro-titanic ei vielä ehkä ole törmännyt jäävuoreen, mutta jyrkkä suunnan muutos on välttämätön. Kuvitteellisen talouden ja kuvitteellisen pääoman (marxilaisittain fiktives Kapital) painolasti ylisuurine osinkoineen, optioineen, bonuksineen, vedätyksineen ja raskaine huijauksineen on ensimmäisenä huuhdottava mereen.

Taloudellinen tilanne on niin vakava, että kaikissa EU-maissa ja erityisesti euromaissa olisi kiireesti ryhdyttävä luomaan **omia kansallisia hätä- eli varaohjelmia** siltä varalta, että euro romahtaa ja talous ajautuu kaaokseen. Näissä hätätoimenpiteissä tulisi lähteä siitä, että kukin jäsenvaltio ottaa huolehdittavakseen ennen muuta oman maansa kansalaisten edut ja toimeentulon, sillä ulkopuolisesta ja uppoavasta EU:sta ei tällaisessa tilanteessa ole apua. Tällaisten kansallisten hätätilaohjelmien torjuminen olisi samaa kuin jos torjuttaisiin pelastusalusten saapuminen uppoamassa olevan aluksen matkustajien avuksi.